

АГЕНЦИЈА
ЗА КВАЛИФИКАЦИЈЕ

СТАНДАРД КВАЛИФИКАЦИЈЕ
ЈУВЕЛИР УМЕТНИЧКИХ
ПРЕДМЕТА

Београд, 2024.

СТАНДАРД КВАЛИФИКАЦИЈЕ

Назив квалификације

ЈУВЕЛИР УМЕТНИЧКИХ ПРЕДМЕТА

ОСНОВНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ КВАЛИФИКАЦИЈЕ

КЛАСНОКС ¹ / ISCED-F 2013	0214 Уметничко занатство
Ниво НОКС -а ²	4
Ниво ЕОК-а ³	4
Врста квалификације	Стручна
Обим квалификације	4 године
Предуслови за стицање квалификације	Ниво 1 НОКС-а - основно образовање и васпитање, основно образовање одраслих, основно балетско образовање и васпитање и основно музичко образовање и васпитање. Положен пријемни испит из цртања, сликања и вајања. ⁴
Облици учења	- Формално образовање
Врста јавне исправе	- Диплома; - Уверење о положеним испитима у оквиру савладаног програма за образовни профил;

РЕЛЕВАНТНОСТ КВАЛИФИКАЦИЈЕ ЗА ЗАПОШЉАВАЊЕ И НАСТАВАК ОБРАЗОВАЊА

Проходност у систему квалификација	-Ниво 5 НОКС-а; -Ниво 6 НОКС-а (подниво 6.1 и 6.2); -Ниво 7 НОКС-а (подниво 7.1)
Занимање	7313.03 Брусач племенитих метала 7313.07 Златар-драгуљар 7313.08 Израђивач накита 7313.09 Кујунџија 7313.10 Ливац калупа за накит 7313.11 Плетач племенитих метала 7313.13 Поправљач накита 7313.14 Резач драгог камења и накита 7313.15 Сребрнар 7313.16 Филиграниста
Стандард занимања ⁵	-

¹ Систем према коме се квалификације разврставају и шифрирају у НОКС-у, усклађен са Међународном стандардном класификацијом образовања ISCED 13-F.

² Национални оквир квалификација Републике Србије (НОКС)

³ Европски оквир квалификација (енг. *European Qualifications Framework*)

⁴ На основу: Правилника о упису ученика у средњу школу („Службени гласник РС“, број 3/2023, 34/2023 и 26/2024);

⁵ До доношења стандарда занимања, повезаност стандарда квалификације Јувелир уметничких предмета са тржиштем рада заснована је на подацима о занимањима који су утврђени на основу прописа из области рада и запошљавања (према: Закон о НОКС-у, чл. 50.), као и на опису рада из иницијалног предлога стандарда квалификације у оквиру Иницијативе за развој и усвајање стандарда квалификације Јувелир уметничких предмета.

ИСХОДИ УЧЕЊА

Општи опис
квалификације

Јувелир уметничких предмета израђује скице идејних решења накита и уметничких предмета, ручно израђује уникатан накит и уметничке предмете, уграђује драго и полудраго камење, те промовише сопствена визуелна решења дизајна накита и уметничких предмета и развија каријеру у области дизајна накита, поштујући прописане мере безбедности и заштите здравља на раду.

Обучен је да: изради скице традиционалним цртачким и сликарским техникама, као и специјализованим апликативним софтверима за дизајн, применом принципа компоновања и дизајна идејних решења накита и уметничких предмета; изради ручно шаблоне за оцртавање дизајна идејног решења накита и уметничких предмета на одабраном материјалу; изради тродимензионалне моделе у прелазном материјалу (восак, металне фолије, пластика, глина и др.); примени традиционалне поступке израде основних облика накита и уметничких предмета; примени декоративне технике у изради накита (ковање, искуцавање, гранулацију, гравирање, филигран и др.); врши завршну обраду накита и уметничких предмета од метала; припреми жицу за израду и плетење ланаца, применом ручног алата и материјала за плетење ланаца; угради драги и полудраги камен у фасунге на накиту и уметничким предметима; врши чишћење и поправку накита; те да презентује своја идејна решења и радове путем портфолија, друштвених мрежа, интернет презентација и на изложбама.

Вешто комуницира у различитим контекстима и делотворно на једном страном језику, активно доприноси неговању културе изражавања; продуктивно примењује математичке моделе, техничка и технолошка знања и информационо-комуникационе технологије (ИКТ) у решавању проблема; ефикасно учи, усавршава се и развија своју каријеру; активно учествује у реализацији пројеката који доприносе добробити заједнице и одрживом развоју.

Активно доприноси неговању толеранције, људских права и културне традиције и баштине у оквиру организације и у различитим социјалним контекстима; одговоран је према сопственом здрављу и спреман да се укључи у активности усмерене ка очувању окружења у којем живи и ради.

Ниво општих и стручних знања, вештина, способности и ставова у оквиру стечених компетенција, јувелиру уметничких предмета омогућава запошљавање и наставак школовања.

Компетенције	<ul style="list-style-type: none"> - Израда скица идејних решења накита и уметничких предмета; - Ручна израда уникатног накита и уметничких предмета; - Фасовање (уградња) драгог и полудрагог камена; - Промовисање сопствених визуелних решења дизајна накита и уметничких предмета и развијање каријере у области дизајна накита; - Кључне компетенције.⁶
По стеченој квалификацији, лице ће бити у стању да:	
Знања	<ul style="list-style-type: none"> - опише стилове и технике у дизајну накита различитих култура по епохама; - разликује цртачке и сликарске технике; - опише карактеристике материјала од којих се израђују шаблони (папир, картон и др.), модели (пластика, восак, метал, керамика и др.) и калупи за изливање (глина, песак, гипс, гума и др.); - опише процес дизајнирања накита и уметничких предмета у специјализованом апликативном софтверу; - опише процес израде модела накита и уметничких предмета применом адитивне технологије (3Д штампа); - опише поступке транспоновања, трансформације и стилизације постојећих облика из окружења у форме накита и уметничких предмета, у зависности од одабраног технолошког поступка реализације идејног решења; - објасни принципе компоновања елемената и дизајна идејних решења накита и уметничких предмета (репетиција, контраст, хармонија, градација, јединство доминанта и равнотежа); - опише основне физичке, хемијске, механичке, технолошке карактеристике материјала који се користи при изради накита и уметничких предмета, укључујући и понашање истих при термичкој обради (племенити и обојени метали и њихове легуре – злато, сребро, платински метали, бакар, месинг); - опише основне физичке, хемијске, механичке и технолошке карактеристике неорганских и органских сировина које се користе за израду накита и уметничких предмета (минерали - драго и полудраго камење, кристали, корали, шкољке, бисери, ћилибар, слоновача и др.);

⁶ На основу: Правилника о општим стандардима постигнућа за крај општег средњег образовања и средњег стручног образовања у делу општеобразовних предмета („Службени гласник РС“, бр. 117/13).

Знања

- разликује ручне и машинске алате који се користе при ручној изради накита;
- разликује ознаке за финоћу сребра и злата и жигове Републичког завода за мере и племените метале;
- опише технолошке поступке израде калупа за микролив, процес топљења метала (племенитих метала и њихових легура) и ливења накита;
- објасни технолошки процес израде основног облика накита (алкице, привеске, минђуше, бурме, прстење, наруквице, огрлице, ланци, брошеви, медаљони, шнале за косу, копче) и уметничких предмета (кутија за накит, рам за огледало, чешаљ за косу, свећњак, лампа, кандило, крст, нож за отварање писма, кашичице (есцајг), декоративне или употребне чиније, круне и дијадеме);
- опише поступке припреме металне жице (ваљање, извлачење метала) и технике плетења ланаца у различите облике (узица, гајтан, плетеница и др.);
- опише поступке декоративне и завршне поступке обраде накита и уметничких предмета од метала (гранулација, филигран, емајл, гравирање, ецовање, нијело, полирање, матирање и др.);
- објасни начине за препознавање необрађеног камена према његовим карактеристикама;
- разликује врсте ситетичког и природног (полудрагог и драгог) камења;
- објасни начин процењивања вредности и обраде природног дијаманта, рубина, смарагда и сафира;
- опише поступак припреме и уградње драгог камена у накит;
- опише поступке чишћења и одржавања накита и објасни значај редовне примене истих;
- опише структуру индивидуалног уметничког портфолија;
- објасни разлике и могућности дигиталних платформи за презентовање уметничких пројеката и радова;
- објасни фазе планирања уметничке каријере у области дизајна накита;
- опише мере безбедности и здравља на раду, заштите животне средине и заштите од пожара за јувелира уметничких предмета.

Вештине

- разликује историјски накит и предмете са територије Србије као узор за израду уникатног савременог накита и декоративних уметничких предмета;
- осмисли уникатне комаде накита и уметничких предмета, самостално бирајући подстицај и теме за израду накита и уметничких предмета;
- изради скице традиционалним цртачким и сликарским техникама, као и специјализованим апликативним софтверима за дизајн, применом принципа компоновања и дизајна идејних решења накита и уметничких предмета;
- примени поступке транспоновања, трансформације и стилизације облика из природе и окружења, као и из елемената архитектуре, скулптуре и сликарства;
- изради ручно шаблоне за оцртавање дизајна идејног решења накита и уметничких предмета на одабраном материјалу;
- врши припрему одабраног материјала за обликовање (ваљање метала у лим, траке и четвртке, извлачење метала у жицу);
- изради тродимензионалне моделе у прелазном материјалу (восак, металне фолије, пластика, глина и др.);
- рукује ручним и машинским јувелирским алатом (рам за тестерице и тестерице, шпиц, флах, рунд, шинен и цвик цангле, пинцете, контрапинцете, турпије, маказе за лот, бренер, алат за искуцавање и обликовање метала, чекић, ручни електро мотор и наставци, полир машина, валцна и др.);
- употреби помоћна средства и материјале у јувелирству (боракс, киселине, гипс, восак, гума и др.);
- примени традиционалне поступке израде основних облика накита и уметничких предмета (сечење, бушење, извлачење, савијање, намотавање, плетење, просецање, лотовање, искуцавање, ковање, термичка обраде метала, турпијање, шмирглање и др.);
- примени декоративне технике у изради накита (ковање, искуцавање, гранулацију, гравирање, филигран и др.);
- врши завршну обраду накита и уметничких предмета од метала (брушење, полирање, матирање-пескирање, дијамантирање, хемијско бојење-оксидација);
- припреми жицу за израду и плетење ланаца (извлачење), применом ручног алата и материјала за плетење ланаца (плоча за извлачење, шипке разних профила за намотавање, цангле и др.);

Вештине

- исплете ланце од племенитих метала и легура (класичан ланац са округлим алкама, византијски-краљевски рад и панцир и њихове варијације);
- изради фасунг (држач) за уградњу драгог и полудрагог камења са крапнама и са обореном ивицом, применом алата за уградњу (фасовање) камена (штихел, бокфус, окретна стезна глава);
- угради драги и полудраги камен у фасунге на накиту и уметничким предметима;
- врши чишћење и поправку накита;
- припреми податке за калкулацију трошкова израде и цене израђеног накита и уметничких предмета;
- презентује своја идејна решења и радове путем портфолија, друштвених мрежа, интернет презентација и на изложбама;
- прати актуелне трендове у дизајну накита;
- идентификује релевантне прилике за излагање сопствених радова, као и могућности учешћа на наградним конкурсима и пројектима у области дизајна накита и уметничких предмета;
- критички анализира сопствена решења дизајна накита и уметничких предмета, те сагледава могућа унапређења дизајна и функционалности истих у складу са конструктивном критиком;
- делотворно комуницира на једном страном језику у професионалном и ванпрофесионалном контексту;
- спроводи сортирање, одлагање и складиштење отпадног материјала по процедури;
- ефикасно примењује прописане мере безбедности и здравља на раду, заштите животне средине и заштите од пожара за јувелира уметничких предмета.

Способности и ставови

- самостално, одговорно и прецизно обавља поверене послове у складу са стандардима квалитета, професионалним стандардима и регулативом у делатности производње накита, бижутерије и сличних предмета;
- ефикасно планира и организује време и активности, поштујући договорене рокове;
- испољава поштовање права других и уважавање културолошких разлика, руководећи се правима и одговорностима које има као припадник заједнице, те испољава осетљивост за специфичности културе, интегритет и достојанство појединаца и група, приликом осмишљавања дизајна накита и уметничких предмета;

Способности и ставови

- испољава љубазност, комуникативност, флексибилност у односу према клијентима и сарадницима;
- активно доприноси неговању и промоцији уметничке баштине свог и других народа са територије Републике Србије, неговању културне разноликости, повезивању са народима других држава, размени знања и интеркултуралном учењу;
- активно доприноси неговању и промоцији уметничке баштине свог и других народа са територије Републике Србије, неговању културне разноликости, повезивању са народима других држава, размени знања и интеркултуралном учењу
- испољава предузимљивост и брзо прилагођавање на промене у самосталном и тимском раду;
- испољава позитиван однос према функционалности и техничкој исправности опреме, алата и уређаја које користи при обављању задатака на реализацији и презентацији израђеног накита и уметничких предмета;
- одговорно примењује законит начин употребе уметничких дела и садржаја са интернета, те предузима одговарајуће мере да заштити ауторска права када објављује фотографије сопствених радова;
- редовно истражује и вежба ради даљег усавршавања уметничких вештина, визуелног опажања, естетских критеријума, стваралачког мишљења, те способности компоновања и индивидуалног изражавања разноврсним традиционалним ликовним и дигиталним техникама у области дизајна накита и уметничких предмета;
- ефикасно примењује ИКТ у припреми и реализацији активности на изради накита и уметничких предмета, као и у идентификовању информација о тржишту релевантном за презентацију сопствених радова и пласирање услуга у области израде накита и уметничких предмета;
- успешно управља процесом учења и развојем своје каријере, те активно и одговорно учествује у целоживотном учењу;
- увиђа значај рационалне употребе енергије, прописног одлагања хемијских производа, као и прописног прикупљања, одлагања и збрињавања отпада, са становишта заштите животне средине и одрживог развоја;
- увиђа значај рационалне употребе енергије и материјала, пре свега употребе материјала од рециклираних сировина;
- испољава позитиван однос према здрављу и заштити животне средине и одрживом развоју, те је спреман да се на том пољу ангажује.

<p>Начин провере остварености исхода учења</p>	<p>Праћење развоја и напредовања ученика у достизању исхода и стандарда постигнућа, као и напредовање у развијању компетенција обавља се формативним и сумативним оцењивањем.</p> <p>Оцењивање је описно и бројчано.</p> <p>Бројчане оцене ученика су:</p> <ul style="list-style-type: none"> - одличан (5), - врло добар (4), - добар (3), - довољан (2) и - недовољан (1). <p>Оцена недовољан (1) није прелазна оцена.</p> <p>Оцењивање се остварује применом различитих метода и техника (пројектни, радни задаци и сл.).</p> <p>Сумативно се оцењује на полугодишту, крају школске године и на уметничкој матури.</p>
--	--

ОСИГУРАЊЕ КВАЛИТЕТА КВАЛИФИКАЦИЈЕ

<p>Квалификације реализатора програма</p>	<p>Одговарајуће образовање:</p> <ul style="list-style-type: none"> - нивоа 7 НОКС-а (подниво 7.1, подниво 7.2), <p>а изузетно одговарајуће образовање</p> <ul style="list-style-type: none"> - нивоа 6 НОКС-а (подниво 6.1, подниво 6.2), <p>односно</p> <ul style="list-style-type: none"> - средње образовање, уколико се за одговарајуће предмете не образују наставници са одговарајућим образовањем нивоа 7 НОКС-а, у складу са Законом о основама система образовања и васпитања.
<p>Организација надлежна за издавање јавне исправе</p>	<p>Средње стручне и уметничке школе</p>